

Matura
na 100%

Przedwiośnie
Stefan Żeromski

Zbiór najważniejszych informacji

1. Autor

Stefan Żeromski

2. Czas akcji

Akcja powieści „Przedwiośnie” toczy się **7 lat** – od 1914 r. do 1921 r. Opisuje zarówno dramaty społeczne związane z okresem rewolucji, jak i **dylematy** wynikające z kształtowania się **nowego państwa**.

3. Miejsce akcji

Baku – miasto dzieciństwa Cezarego Baryki w Cesarstwie Rosyjskim (obecnym Azerbejdżanie). Tam obserwuje chaos i brutalność rewolucji październikowej.

Nawłóć – majątek, do którego trafia Cezary po powrocie do Polski.

Warszawa – centrum życia politycznego i społecznego, gdzie Cezary poznaje różne postawy wobec nowej Polski. Tam też, podczas protestu rolników, odbywa się końcowa scena.

4. Główni bohaterowie

Cezary Baryka

Syn Seweryna i Jadwigi Baryków. Jest młodym, pełnym sprzeczności bohaterem, który poszukuje swojego miejsca w rzeczywistości. Charakteryzuje go buntownicza natura, odwaga, ale także poczucie zagubienia. Przeszedł trudną drogę od beztróskiego życia w Baku do gorzkich refleksji o Polsce.

Seweryn Baryka

Ojciec Cezarego. Jest idealistą i patriotą, który wierzy w odradzającą się Polskę. Jego marzenie o kraju rozwiniętym i nowoczesnym (symbolizowanym przez „szklane domy”) staje się ważnym motywem powieści. Seweryn umiera w drodze do Polski, stając się symbolem niezrealizowanych ideałów.

Jadwiga Baryka

Matka Cezarego, pochodząca z polskiej szlachty. To cicha, oddana i pełna poświęcenia postać, która staje się ofiarą trudnych czasów. Jej postawa kontrastuje ze zbuntowaną naturą syna.

Laura Kościeniecka

Kobieta, w której Cezary zakochuje się w Polsce. Jest osobą piękną, symbolizującą jednak trudne relacje miłosne i emocjonalne dylematy bohatera.

Szymon Gajowiec

Starszy przyjaciel rodziny Baryków oraz zwolennik społecznego rozwoju. Jest urzędnikiem, który wierzy w ewolucyjne, spokojne odbudowywanie Polski. Stanowi przeciwieństwo radykalnej ideologii.

5. Streszczenie

„Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego to powieść o młodym Cezarym Baryce, który wkracza w dorosłość w burzliwych czasach przemian społecznych i politycznych. Historia zaczyna się w Baku, gdzie Cezary wychowuje się pod opieką rodziców – ojca Seweryna i matki Jadwigi. Życie Baryków w dostatku i stabilności przerywa wybuch wojny, a następnie rewolucji bolszewickiej w 1917 r. Młody Cezary, początkowo zauroczony ideami rewolucji, staje się świadkiem jej brutalności. Zafascynowany obietnicami równości i sprawiedliwości, wspiera rewolucjonistów, jednak realia szybko weryfikują jego przekonania. Rewolucja przynosi chaos i cierpienie – majątek rodziny zostaje zniszczony, a matka, próbuje ocalić syna, lecz ginie w wyniku trudnych warunków i wycieńczenia.

Po śmierci Jadwigi do Baku niespodziewanie powraca Seweryn, który dotąd był nieobecny z powodu wojny. Decyduje się zabrać Cezarego do Polski, opowiadając mu o wizji „szklanych domów” – symbolu nowoczesnego, postępowego państwa, jakie marzy się ojcu. Idea ta fascynuje chłopca, budząc w nim ciekawość wobec ojczystego kraju. Jednak podróż do Polski nie spełnia romantycznych oczekiwań. Polskę ukazano jako zniszczoną wojną, biedną i daleką od idyllicznych wyobrażeń Seweryna.

Seweryn umiera w podróży, zostawiając Cezarego samego. Młodzieniec trafia do wojska i bierze udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku, walcząc po stronie Polski. Po zakończeniu działań wojennych, dzięki znajomościom jednego z oficerów, zostaje zaproszony do majątku Wielosławskich w Nawłoci, należącego do dawnej szlachty. Tam poznaje Laurę Kościeniecką, piękną, ale egoistyczną kobietę, w której beznadziejnie się zakochuje. Ich relacja jest napięta i pełna niedopowiedzeń – Laura wybiera innego mężczyznę, co pogłębia frustrację i wewnętrzny konflikt Cezarego.

Równocześnie młodzieniec nawiązuje znajomość z różnymi postaciami reprezentującymi odmienne poglądy na temat sytuacji w Polsce. Szczególną rolę odgrywa Szymon Gajowiec, przyjaciel rodziny, który prezentuje ewolucyjną wizję odbudowy kraju poprzez pracę i reformy.

Cezary, młody, zbuntowany i pełen sprzeczności, uczestniczy w życiu politycznym Warszawy, gdzie ścierają się różnorodne ideologie. Obserwuje zarówno środowiska komunistyczne, nawołujące do rewolucji społecznej, jak i zwolenników stopniowych przemian, takich jak Gajowiec. Każda z tych grup przedstawia swoje racje, ale żadna nie przekonuje go w pełni, co pozostawia go w stanie niepewności i wewnętrznego rozdarcia. Jako człowiek poszukujący odpowiedzi na pytania o swoją tożsamość, cel życia i sens narodowych poświęceń, próbuje zrozumieć, jaką drogę obrać. Wciąż jednak pozostaje outsiderem, niezdolnym w pełni utożsamić się z żadnym ze stronnictw.

Cezary z jednej strony buntuje się wobec polskiej rzeczywistości pełnej niesprawiedliwości i podziałów klasowych, z drugiej – z fascynacją i krytycyzmem patrzy na rewolucyjne przemiany. Jego burzliwa młodość oraz skomplikowane relacje z ojczyzną sprawiają, że nieustannie mierzy się z frustracją i dylematami.

Powieść kończy się dramatyczną sceną, gdy młody Baryka uczestniczy w strajku robotników, symbolicznie ukazując konflikt między ideałami a rzeczywistością. Jego przyszłość pozostaje nieznaną, co podkreśla uniwersalność pytań o sens pracy, miłości i służby dla narodu. „Przedwiośnie” staje się opowieścią nie tylko o przemianach Polski, ale również o dojrzewaniu młodego człowieka w obliczu wielkich oczekiwań i jeszcze większych rozczarowań.

6. Konteksty

Kontekst historyczny

„Przedwiośnie” osadzone jest w czasach odbudowy Polski po I wojnie światowej. Autor przedstawia różne trudności społeczne, polityczne i gospodarcze tego okresu, ukazując chaos i nadzieje związane z początkiem niepodległości.

Kontekst rewolucji

Powieść mocno osadza się na tle rewolucji bolszewickiej. Opisy brutalności, destrukcji i utopijnych ideałów pokazują zarówno siłę, jak i niebezpieczeństwo niekontrolowanej rewolty społecznej.

Kontekst ideologiczny

Utwór ukazuje starcie różnych wizji społeczeństwa – od ewolucyjnego rozwoju po radykalne zmiany rewolucyjne. Debaty między postaciami symbolizują zmagania ideowe, które wówczas toczyły się w Polsce.

Kontekst filozoficzny

„Przedwiośnie” zadaje uniwersalne pytania o sens życia, cel rozwoju i miejsce jednostki w społeczeństwie. To historia o poszukiwaniu wartości i ideałów w świecie pełnym niesprawiedliwości.

Kontekst biograficzny

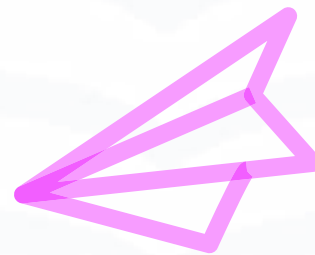
Żeromski czerpał z własnych doświadczeń i obserwacji czasów, w których żył. Jego przemyślenia nad stanem Polski oraz potrzebą zmian społecznych są wyraźnie widoczne w powieści.

7. Motywy

Motyw domu

Dom pełni różnorodne role – zarówno ciepłej przystani w dzieciństwie Cezarego, jak i niedoścignionej utopii przedstawionej w wizji „szklanych domów”. To symbol pragnienia lepszego świata.

Motyw miłości

Relacja Cezarego z Laurą ukazuje trudności w budowaniu szczęścia osobistego w społeczeństwie pełnym napięć. Miłość staje się źródłem konfliktów i bólu.

Motyw rewolucji

Rewolucja zmienia życie bohaterów – ukazuje zarówno nadzieje, jak i cierpienie. Jest tłem przemian społecznych, które pozostawiają po sobie destrukcję.

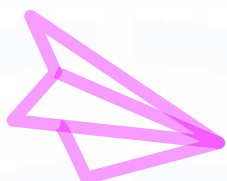
Motyw dojrzewania

Losy Cezarego to przykład trudnego procesu dorastania i poszukiwania tożsamości. Jego doświadczenia od pokory po bunt symbolizują zmagania młodego człowieka z rzeczywistością.

Motyw Polski

Ojczyzna w powieści jest przedstawiona zarówno jako inspiracja, jak i źródło rozczarowania. To kraj pełen potencjału, ale i problemów, które bohaterowie próbują przezwyciężyć.

MATURA

2025

Powodzenia!

www.studia-online.pl